

TERVETULOA KOULUUN ROVANIEMELLE

OPAS KOULUNKÄYNNISTÄ VANHEMMILLE JA OPPILAALLE

LUKIJALLE

Tämä opas on laadittu Opetushallituksen Monikulttuurisuustaitojen kehittämissankkeen tuella Suomeen ulkomailta muuttaneille vanhemmille kodin ja koulun yhteistyön avuksi. Tavoitteena on antaa perustietoa suomalaisesta peruskoulusta ja opiskelumahdollisuuksista Rovaniemen kaupungissa. Opas on saatavana englannin, venäjän, burman, arabian ja somalian kielillä.

Tervetuloa kouluun Rovaniemelle!

Rovaniemellä joulukuussa 2011, Kehittämistyöryhmä

Satu Taskinen
Henna Leinonen
Niina Filpus
Irma Sarvola
Heidi Launonen
Irmeli Vähäaho

SISÄLLYS

- 1 OPPIVELVOLLISUUS
- 2 KOULUUN ILMOITTAUTUMINEN
- 3 PERUSTIETOA KOULUSTA
- 4 MITÄ KOULUSSA TARVITAAN?
- 5 KODIN TEHTÄVÄT
- 6 KOULUN HENKILÖKUNTA
- 7 APUA OPPIMISEEN JA KOULUNKÄYNTIIN
- 8 MITÄ PERUSKOULUN JÄLKEEN?

1 OPPIVELVOLLISUUS

Kaikki Suomessa asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus tarkoittaa peruskoulun suorittamista. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai sen vuoden heinäkuussa, kun nuori täyttää 17 vuotta. Vanhempien tehtävänä on huolehtia, että lapsi käy säännöllisesti koulua.

2 KOULUUN ILMOITTAUTUMINEN

Perusopetusikäiset 7-16-vuotiaat vasta maahan muuttaneet koulupaikkaa tarvitsevat lapset ja nuoret ilmoitetaan Rovaniemen kaupungin koulupalvelukeskukseen koulu- suunnittelijalle (0400-716 285) tai maahan- muuttajaopetuksen koordinaattorille (0400- 950 162) kaupungin web-sivuilta löytyvällä

lomakkeella, puhelimitse tai henkilökohtaisen käynnin perusteella. Useimmiten koulun- käynti aloitetaan n.vuoden kestävässä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa kunnes suomen kielen taito on riittävän hyvä opetuksen seuraamiseen perusopetuksessa. 6-vuotiaat vakituisesti Rovaniemellä asuvat lapset saavat keväisin ns. koulukirjeen, jossa ilmoitetaan tuleva lähikoulu ja kouluun ilmoit- tautumispäivä.

3 PERUSTIETOA KOULUSTA

Koulumatkan opettelu

Ennen kuin koulu alkaa, vanhemmat opette- levat lapsen kanssa turvallisen koulumatkan. Jos perusopetuksen oppilaan koulumatka on 1-2 luokilla yli 3 kilometriä ja 3-9 luokilla yli viisi kilometriä, hän saa maksuttoman koulukuljetuksen. Syksyllä ja talvella aamut ja iltapäivät ovat pimeitä. Pimeänä aikana on tärkeää, että lapsen vaatteissa on heijastin. Pienimmät oppilaat eivät yleensä saa tulla pyörällä kouluun.

Koulun säännöt

Koulun alkaessa opetellaan koulun ja luokan säännöt, tutustutaan kouluympäristöön ja välituntialueisiin. Kaikissa kouluissa on järjestyssäännöt. Jos oppilas ei noudata koulun sääntöjä, siitä ilmoitetaan kotiin kirjeitse tai soittamalla. Jos kotona on tietokone, voidaan yhteyttä kotiin pitää sähköisesti. Oppilaat saavat koulutiedotteen syksyllä, kun koulu alkaa. Tiedotteessa kerrotaan koulusta, henkilökunnasta ja kouluvuoden aikatauluista.

Lukujärjestys

Koulussa jokaisella luokalla on oma lukujärjestys. Lukujärjestyksestä näkyy koulupäivien alkamis- ja päättymisaika. Lukujärjestykseen

on yleensä merkitty myös oppiaineet. Kotona lukujärjestyksestä on hyvä säilyttää näkyvällä paikalla.

Ruokailu

Oppilas saa koulussa joka päivä ilmaisen lämpimän aterian. On tärkeää, että oppilas syö koulussa, sillä oppilas jaksaa paremmin, kun syö kouluruoan. Uskonnot ja allergiat otetaan huomioon kouluruokailussa. Jos oppilas ei voi syödä jotain ruokaa, vanhempien pitää ilmoittaa siitä kouluun.

Pukeutuminen

Koulussa ollaan joka päivä ulkona välitunneilla. Oppilaan tulee pukeutua vaatteilla, joilla voi ulkoilla. Ulkona käydään, vaikka sataisi vettä tai olisi pakkasta. Talvella tarvitaan talvitakki, toppahousut ja välihousut, talvikengät, pipo ja hanskat. Keväällä ja syksyllä tarvitaan takki, hanskat ja pipo, joskus myös kumisaappaat.

Koululiikunta

Oppilaalla on vähintään kerran viikossa liikuntaa. Liikunta on pakollinen ja arvioitava oppiaine. Oppituntien liikuntalajit vaihtelevat vuodenaikojen mukaan. Kaikkiin liikuntalajeihin, ulko- ja sisäliikuntaan, tarvitaan tarkoitukseenmukaiset varusteet.

Läksyjen teko

Oppilaat saavat koulusta läksyjä eli kotitehtäviä joka päivä. Läksyt on hyvä tehdä heti samana päivänä. Kotona vanhempien pitää katsoa, että läksyt on tehty. Lapsi tarvitsee kotona rauhallisen paikan, jossa voi keskittyä läksyjen tekoon.

Harrastukset ja leikkiminen

Harrastukset ja leikkiminen ovat tärkeitä. Välitunnilla lapset pelaavat ja leikkivät. Myös koulupäivän jälkeen pitää olla aikaa ulkoilulle, leikille, harrastuksille ja ystäville. Kouluissa järjestetään erilaisia kerhoja oppilaille iltapäivisin ja iltaisin.

Turvallinen iltapäivä

Koulupäivän päätyttyä lapsella on tärkeää olla turvallinen paikka, mihin voi mennä koulun jälkeen. Koulun alueelle ei yleensä saa jäädä koulun loputtua. Jos kotona ei ole aikuista

koulun jälkeen, pieni oppilas voi mennä iltapäiväkerhoon. Iltapäiväkerho on tarkoitettu 1. ja 2. luokan oppilaille, joiden vanhemmat eivät ole iltapäivisin kotona. Kerhossa ulkoillaan, leikitään, lauletaan, liikutaan, askarrellaan, tehdään retkiä ja muuta hauskaa. Kerhossa tarjotaan välipalaa. Iltapäiväkerho on maksullinen.

Kouluvuosi, lomat ja poissaolot

Kouluvuosi jaetaan syyslukukauteen ja kevätlukukauteen. Syyslukukausi alkaa elokuussa ja päättyy joulukuussa. Kevätlukukausi alkaa tammikuussa ja päättyy viikon 22 viimeisenä arkipäivänä. Silloin alkaa kesäloma, joka päättyy elokuussa. Lukuvuoteen sisältyy muitakin lomia kuten syysloma ja talviloma.

Jos oppilas on sairas, vanhempien on ilmoitettava siitä heti luokanopettajalle tai luokanvalvojalle. Sairaana ei saa tulla kouluun. Sairas oppilas voi tartuttaa muut oppilaat. Sairastamisen jälkeen kotona on suositeltavaa viettää yksi kuumeeton/oireeton päivä.

Jos oppilas tarvitsee lomaa, siihen pitää kysyä lupa hyvissä ajoin. Opettaja voi antaa 1-5 päivän loman. Rehtori päättää pitemmistä lomista. Vanhemmat huolehtivat näiden lomien aikana, että oppilas tekee kaikki annetut kotitehtävät. Perheen lomamatkat on yritettävä järjestää koulun lomien aikaan.

Arviointi

Oppilas saa lukukausitodistuksen syyslukukauden päätteeksi ja lukuvuositodistuksen kouluvuoden päätteeksi. Tämän lisäksi kouluissa voi olla jaksoarviointeja ja arviointikeskusteluja oppilaan, huoltajan ja opettajan kesken. Arviointi on sanallista alkuopetuksessa. 3. vuosiluokalta alkaen oppilas saa numeroarvioinnin. Maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle voidaan antaa sanallinen arviointi koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta 9. luokan päättöarviointia. Tämä helpottaa oppilaan etenemistä omien kielenoppimisen tavoitteiden mukaisesti koulussa.

4 MITÄ KOULUSSA TARVITAAN?

.....

Koulutarvikkeet

Oppilas tarvitsee koulussa joka päivä oppikirjat, koulutarvikkeet ja liikuntavarusteet. Kirjat ja vihkot oppilas saa koulusta. Oppilas tarvitsee kirjoilleen repun tai laukun. Penaalin oppilas tarvitsee kyniä, pyyhekumia, teroitinta ja viivoitinta varten. Kirjat eivät ole omia. Jos koulukirja menee rikki tai katoaa, huoltaja korvaa kirjan. Koulutarvikkeista on pidettävä hyvä huoli.

Liikuntavarusteet

Lapsi tarvitsee liikuntatunneilla liikuntavaatteet. Sisäliikuntatunnille sopivat esimerkiksi joustavat housut ja lyhytihainen paita. Ulko liikunnassa lapsella on oltava vuodenaikaan

sopivat vaatteet. Liikuntavaatteet vaihdetaan pukukopissa ennen liikuntatuntia. Liikuntatunnin jälkeen peseydytään. Peseytymistä varten tarvitaan pyyhe. Talvella koulussa hiihdetään ja luistellaan. Omat sukset ja luistimet on hyvä olla. Kerran vuodessa on uintijakso. Uintitunneille tarvitaan uimapuku tai uima-vaate, pyyhe, istuma- saunaan ja saippuaa.

Muut tavarat

Koulujen säännöt kertovat, saako kouluun tuoda esimerkiksi rahaa, makeisia tai leluja. Myös puhelimista koululla on omat sääntönsä. Kouluun ei saa tuoda itselle tai muille oppilaille vaarallisia esineitä, esimerkiksi tulitikkuja, teräviä esineitä, tupakkaa tai päihteitä.

5 KODIN TEHTÄVÄT

.....

Huoltaja on lapsen kasvattaja. Koti ja koulu huolehtivat yhdessä lapsen oppimisesta ja koulunkäynnistä. Huoltaja ja opettaja tekevät yhteistyötä.

Koulunkäynti onnistuu hyvin, kun...

- lapsi on syönyt kotona aamupalan ja lapsi on nukkunut hyvät yöunet. (Pienet lapset 10-11 tuntia ja isot lapset 9-10 tuntia.)
- lapsella on vuodenaikaan ja säähän sopivat vaatteet.
- lapsi osaa pukea ja riisua itse vaatteensa ja kenkensä.

- lapsen puhtaudesta huolehditaan. Kätet pestään aina ennen ruokailua ja vessassa käynnin jälkeen.
- ruokaileminen sujuu. Kotona on hyvä opetella, miten haarukalla ja veitsellä syödään.
- läksyt eli kotitehtävät on tehty ja koulutarvikkeet ovat mukana.
- huoltaja tarkistaa joka päivä reissuvihkon tai sähköisen Wilma-yhteydenpitojärjestelmän, johon opettaja voi kirjoittaa tärkeitä viestejä vanhemmille. Myös vanhemmat voivat kirjoittaa vihkoon tai Wilma-järjestelmään viestejä opettajalle.

Oma kieli ja kulttuuri

Perheen tehtävä on tukea lasta ja nuorta oman äidinkielen osaamisessa ja oman kulttuurin tuntemuksessa. Oman äidinkielen osaaminen tekee myös suomen kielen oppimisen helpommaksi. Kaupunki pyrkii järjestämään oman kielen opetusta mahdollisimman monelle kieliryhmälle. Jos opetusta järjestetään, vanhemmat huolehtivat lasten osallistumisesta opetukseen. Oman kielen opetukseen osallistuminen on kuitenkin vapaaehtoista.

6 KOULUN HENKILÖKUNTA

.....

Rehtori

Rehtori on koulun johtaja, joka on vastuussa koulun toiminnasta. Hän suunnittelee koulun toimintaa yhdessä opettajien kanssa.

Koulusihteeri

Koulusihteeri toimii rehtorin ja koulun henkilökunnan apuna oppilashallintoon, arviointiin, tietojärjestelmiin ja tilastointiin liittyvissä asioissa. Koulusihteerin kautta saa tietoa koulun toiminnasta ja aikatauluista.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettaja

Useimmiten vieraskielinen oppilas aloittaa koulunkäynnin valmistavan opetuksen opettajan opetuksessa. Opettaja kartoittaa oppilaan aikaisemmat opinnot ja suunnittelee sen mukaisesti jokaiselle oppilaalle oman opinto-ohjelman. Yhteistyö perusopetuksen opettajien ja oppilaiden kanssa aloitetaan heti. Suomen kieltä opitaan parhaiten yhdessä suomalaisten lasten kanssa toimimalla.

Luokanopettaja (1.-6. luokat)

Alakoulussa luokanopettaja huolehtii luokansa oppilaista ja heidän oppimisestaan koulupäivän aikana. Häneltä voi kysyä oman lapsen koulunkäynnistä. Huoltaja tapaa luokanopettajan vanhempainillassa ja omassa vanhempaintapaamisessa. Tapaamisessa voi olla tulkki.

Luokanvalvoja (7.-9. luokat)

Yläkoulussa jokaisella luokalla on oma luokanvalvoja, jolta voi kysyä oman lapsen koulunkäynnistä. Luokanvalvojalle oppilas kertoo poissaolonsa. Huoltaja tapaa luokanvalvojan vanhempainillassa ja vanhempaintapaamisessa. Tapaamisessa voi olla tulkki.

Aineenopettaja (7.-9. luokat)

Yläkoulussa eri oppiaineita opettaa aineenopettaja. Oppilaalla on useita eri opettajia.

Koulunkäynninohjaaja

Joskus luokassa on oppilaan apuna ohjaaja, joka auttaa oppilaita opiskelussa. Valmistavassa opetuksessa työskentelee aina ohjaaja opettajan lisäksi.

Suomi toisena kielenä (S2)-opettaja

Suomi toisena kielenä –opettaja opettaa eri kieli- ja kulttuuritaustaisille oppilaille suomea.

Oppilaanohjaaja eli opo (yläkoulussa)

Opo ohjaa ainevalinnoissa ja auttaa oppilasta tekemään jatko-opiskelusuunnitelman ja lopulta yhteishaun yhdeksännen luokan lopussa.

Oman äidinkielen opettaja

Oman äidinkielen opettaja opettaa oppilaalle omaa äidinkieltä ja omaa kulttuuria.

Oman uskonnon opettaja

Oman uskonnon opetuksessa oppilas saa tietoja omasta uskonnostaan. Oppilaalle järjestetään oman uskonnon opetusta, jos samaan uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on kunnassa kolme ja huoltaja pyytää opetusta.

Erityisopettaja

Koululla on erityisopettaja, joka auttaa niitä oppilaita, jotka tarvitsevat tukea oppimisessa. Erityisopettaja auttaa esimerkiksi lukemisessa, kirjoittamisessa, ääntämisessä, historiasa tai matematiikassa.

KOTA- opettaja

Kota- opettaja on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden tuki- ja S2-opettaja, joka auttaa oppilaita eri oppiaineissa ja kielen oppimisessa. Kota-opettaja osallistuu kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön ja häneen voi ottaa yhteyttä koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

Koulukuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä. Koulukuraattori auttaa ja ohjaa oppilaita erilaisissa koulunkäynnin kysymyksissä yhteistyössä huoltajien ja opettajien kanssa. Huoltajat voivat myös soittaa suoraan koulukuraattorille lastensa koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan liittyvissä huolissa.

Koulupsykologi

Koulupsykologi auttaa oppilasta, jos hänellä on vaikeuksia oppimisessa tai koulunkäynnissä. Koulupsykologi tekee arviointia neuvottelujen ja psykologisten tutkimusvälineiden

avulla. Koulupsykologi suunnittelee yhdessä huoltajien ja opettaja kanssa tarvittavia tukitoimia, jotta oppilaan koulunkäynti sujuisi parhaalla mahdollisella tavalla.

Kouluterveydenhoitaja

Jokaisella koululla on oma kouluterveydenhoitaja. Oppilas voi mennä hänen luokseen koulupäivän aikana, jos on sairastunut tai loukannut itsensä. Terveystarkastajat tekevät säännöllisiä terveystarkastuksia, seuraavat nuorten kehitystä ja ohjaavat koululaisia ja perheitä hyvinvointiin ja elämäntapoihin liittyvissä kysymyksissä. Huoltajat kutsutaan mukaan terveystarkastuksiin. Ennen koulunkäynnin aloittamista Suomeen muuttanut oppilas käy yleensä terveystarkastuksessa.

Koululääkäri

Koululääkärille hakeudutaan terveydenhoitajan kautta.

Koulukohtaiset vastaanottoajat tiedotetaan koulujen tiedotteissa.

Keittiö- ja siivoushenkilökunta

Siistijät pitävät koulun siistinä ja puhtaana. Keittiöhenkilökunta tekee päivittäin ruokaa.

Vahtimestari tai kouluisäntä

Kouluisäntä pitää koulurakennuksen ja pihan kunnossa. Hän myös lukitsee ovet.

7 APUA OPPIMISEEN JA KOULUNKÄYNTIIN

.....

Koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä voi lähestyä lapsen omaa opettajaa tai luokanvalvojaa, jotka tarvittaessa järjestävät tulkin koulupalaveria varten. Joissakin Rovaniemen kouluissa työskentelee KOTA- opettajia antamassa tukiopetusta ja suomen kielen opetusta maahanmuuttajataustaisille oppilaille. He toimivat yhteistyössä kotien kanssa erilaisissa koulunkäynnin kysymyksissä. Jos lapsi tarvitsee apua oppimisessa tai koulunkäynnissä, voi koulu järjestää erilaisia tukitoimia. Koulumaailmassa tuki jakaantuu yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

Yleinen tuki

Yleinen tuki tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joilla pyritään tukemaan kaikkien oppilaiden oppimista. Yleistä tukea ovat esimerkiksi tukiope- tus ja oppilaanohjaus. Maahanmuuttajataustai-

set oppilaat ovat oikeutettuja omaan erilliseen tukiopetukseen ja suomen kielen opetukseen. Tukiopetusta voidaan järjestää koulupäivän aikana tai oppituntien ulkopuolella.

Tehostettu tuki

Tehostetun tuen piirissä oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan ja seurataan säännöllisesti sekä lisätään tukimuotoja. Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, johon kirjataan ne toimenpiteet, joilla oppilasta tuetaan. Tuen muotoja ovat edellä mainittujen lisäksi esimerkiksi osa-aikainen erityisopetus ja säännöllinen koulukuraattorin apu.

Erityinen tuki

Erityistä tukea annetaan oppilaille, joiden oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta sekä kaikista muista tukimuodoista. Oppilaalle laaditaan Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Oppilaan opetus voidaan järjestää erityisryhmässä ja oppilaalle voidaan asettaa yleisestä tavoitetasosta helpotetut yksilölliset oppimistavoitteet. Erityisen tuen antamisesta tehdään virallinen hallintopäätös Huoltajia kuullaan ennen erityisen tuen päätöksen

tekemistä, ja he osallistuvat tukitoimien suunnitteluun.

8 PERUSKOULUN JÄLKEEN

Opiskelu jatkuu heti perusopetuksen jälkeen. Yläkoulun opinto-ohjaaja eli OPO auttaa nuoria löytämään sopivan jatko-opiskelupaikan. Rovaniemellä vaihtoehtoina ovat esimerkiksi ASKEL- KOULUTUKSET, AMMATILLINEN KOULUTUS sekä LUKIO ja AMMATTILUKIO. Jos perusopetus on jäänyt kesken, voi opintoja jatkaa myös Aikuislukion iltaperuskoulussa ja opiskella päivisin suomen kieltä Opin Ajan nuorille maahanmuuttajille ja turvapaikanhakijoille tarkoitetuissa opetuksessa.

Askel-koulutukset ohjaavat ja valmentavat jatko-opintoihin ja kestävät 1-3 vuotta. Erilaisia ryhmiä perustetaan tarpeen mukaan. Rovaniemelle on suunnitteilla lukioon valmistavaa opetusta lainsäädännön määrittämässä aikataulussa.

Ammatillinen koulutus kestää noin kolme vuotta, jonka jälkeen voi mennä töihin tai perustaa oman yrityksen. Tämän jälkeen

opiskeluja voi jatkaa vielä ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Lukio vaatii hyvää suomen kielen taitoa ja halua opiskella paljon ja ahkerasti. Lukiossa opiskellaan samoja oppiaineita kuin peruskoulussa. Opinnot kestävät noin kolme vuotta. Lukion jälkeen voi pyrkiä ammattikouluun, yliopistoon tai ammattikorkeakouluun.

Ammattilukiossa suoritetaan sekä lukio että ammatilliset opinnot. Opiskelu kestää noin neljä vuotta.

Rovaniemi

Rovaniemen kaupunki
PL 8216
96101 Rovaniemi

Käyntiosoite:
Rovakatu 2

Keskus: 016 3221

Sähköposti:
kirjaamo@rovaniemi.fi

www.rovaniemi.fi

• OPETUSHALLITUS •
RAHOITAA HANKETTA

